

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
 "אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
 פר"ב בא תשפ"ב • גליון קל"ה

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נבע, כ"ק מרגן רבוה"ק ז"ע

לרחם על כל בר ישראל

קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא (שמות יב, ג). "קדש לי", אם תרצה להיות קדוש לפני, "כל בכור", צריך להיות כל בריה חשוב יותר ממך בעיניך. "פטר", כל הפתח לכל עבודה צריך להיות "רחם בבני ישראל", האהבה לבני ישראל. ואם תאמר, רק החשובים שבהם. על כן אומר, "באדם ובבהמה", לחשב החילוק בין מי שהוא בחינת אדם, כדרשת חז"ל (חולין ה' ע"ב) על הפסוק "אדם ובהמה תושיע ה'" (תהלים ל"ו, ז), אלו בני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמן כבהמה, או בחינת "בהמה", בני אדם שדומים לבהמה (חולין ה' ע"א), זה "לי הוא" ולא לך ההבחנה.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

לנעול הרגילות ולהיות בהכנעה

וככה תאכלו אתו מתינים חגרים נעליכם בגליכם ומקלכם בידכם (שמות יב, יא). [נעליכם בגליכם] היינו שצריך האדם להניח מנעול על הנענה, כי מקל מרמז על הכנעה. וכן י"ל הכוונה בפסוק 'כי במקלי עברתי את הירדן הזה' (בראשית לב, יא), היינו בבחינת הכנעה שהי' בעיקב אבינו ע"ה.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא)

התחדשות ישראל בכל מצב

החודש הזה לכם (שמות יב, ג). רמז "החודש הזה לכם ראש חודשים". כי הנה אתם מתחדשים בכל פעם בכמה בחינות. אולם התחדשות וגאולת הנפש שהוא ההתחדשות שנעשה בחודש זה, הוא צריך להיות לכם ראש חדשים. שע"ז תבקשו ותשתדלו בראשונה.

ואמר "ראשון הוא לכם לחדשי השנה", והיינו כי ראשון הוא כשנמשך אחריו עוד. ואה"כ שזהו סגולה שהקדמתם ההתחדשות הרוחניות, שהוא ראשון לכל שאר התחדשות הנחוצים לכם. שממילא ימשכו אחר התחדשות ראשון זה.

(כ"ק רבינו הנחל יצחק ז"ע)

התחדשות ישראל במסיין

החודש הזה לכם ראש חדשים (שמות יב, ג) ויקחו להם איש שה לבית אבות (שמות יב, ג). ההתחדשות הראשונה של עם ישראל ה' באותה שעה, כשהתחילו לצאת ממעמקי קליפת מצרים מתוך מ"ט שערי טומאה. ואמר השי"ת להודיע לישראל, כי ההתחדשות הראשונה הזאת, עתידה להיות "ראש חדשים", רצ"ל השורש והיסוד לכל שאר ההתחדשויות של ישראל בכל הדורות. וצריכה היתה ההתחדשות להיות באופן של מסירות נפש גדולה ועצומה, דהיינו לקחת את השה שעד הנה

חזקוני הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של הגה"ח ר' זרח רונטל שליט"א

"וידעתם כי אני ה'"

מטרת המכות הפנימית מזוה"ק וספרי קבלה וחסידות

כמכות היה מטרה עמוקה

"ויאמר ה' אל משה בא דבר אל פרעה [והתורה בו - רש"י] כי אני הכבדתי את לבו" וכו'. מביא השם משמואל (תרי"א) קושיית המפרשים: שאדרכה אם הוכבד לב פרעה ולא תעזור ההתראה א"כ מדוע שיבוא לפרעה להתרות בו. ונקדים בהבנת ענין עשרת המכות והתראותיהן.

בש"ך עה"ת אומר שכל הארבע מאות פרסה של מצרים (אלף ושמונה מאות ק"מ) היו סגורות, ועשרה שערים היו שם שעל כל א' מהם היתה מצוירת צורה אחרת של חיה מכושפת, וכשהיו באים לברוח מאיזה שער היתה החיה מתחילה לצעוק, וכל שאר החיות היו מצטרפין אליה, וכך ידעו לעצור את הבורח. ומוסיף שביצ"מ רצה השי"ת שיצאו דרך השער שהיתה בו צורת כלב, שהיה צועק יותר משאר החיות, ובכ"ז בנס "לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" ולא השמיעו שום קול ולא הפריעו ליצ"מ!

ושמא תאמר שלכן היו צריכים להגיע להסכמת פרעה לצאת ממצרים המכושפת, ולהכניעו ע"י המכות, זה אינו, דהרי מובא בתרגום יונתן פ' יתרו יט-ד עה"פ "ואשא אתכם על כנפי נשרים" שבליל פסח לקחם ה' על ענני הכבוד ממצרים למקום המקדש לעשות שם הקרבן פסח ואח"כ החזירם לרעמסס.

ובלהורות נתן עה"ת מחדש שלזה אמר מרע"ה לבנ"י להזות את הדם על המשקוף תחילה ואח"כ על 2 המזוזות, שהרי אין מעבירין על המזוזות, ובמזוזות פוגעים תחילה ואח"כ במשקוף, אבל כאן שבנ"י ירדו מהענני כבוד פגעו קודם במשקוף למעלה ואח"כ במזוזות. עכ"פ רואים שכדי להוציא את בני מצרים אין צורך בכלל במכות, ואת המסע לארץ ישראל יכל הקב"ה לעשות קודם לפני מכת דם. ולהאמור ע"כ תכלית המכות היו למטרות אחרות ונביא בזה כמה מהלכים:

לכונן לא יטוש ה' עמו

מהלך המהרש"ק ע"פ המדרש רבה בפ' ויקרא שהיות והקב"ה קורא הדורות מראש ויודע כל מה שיהיה בכל הדורות ובאיזה מכשולים יכשלו ח"ו בני"ג, וכדי שתמיד בכל מצב ישארו בחינת בנים חביבים, שאי אפשר להמירם ולהחליפם בשום פנים ואופן, סיבב הקב"ה שהוא יצטרך בעד ישראל לשלם את המחיר הכי קשה והגבוה ביותר שקיים בעולם, שאז בכל מצב לאחר כזה תשלום - לא מוכנים לאבד אותו דבר שכ"כ עלה ביוקר. ומהו אותו דבר שאצל הבורא ניתן לומר עליו שהוא קשה ויקר, מבארים העץ יוסף והמהרש"ק והמהר"ל שכיון שבריאת העולם היתה על ידי שהסתכל הקב"ה באורייתא וברא עלמא (כ"ד בתחילת בראשית) א"כ כמו שהתורה אין בה שינוי "ודברך אמת וקיים לעד" א"כ לשנות הטבע הוי הדבר הקשה ביותר כביכול עבור הבורא. ומביא בויק"ג, שאמר רב אבא ב"ר כהנא, אילו היה פרעה מבקש עבור שחרור בני"ג ממנו לקבל משקל כל אחד בזהב וביהלומים יקרים, אזי היות ורשב"י יכול לומר לבקעה "בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב" והתמלאה הבקעה דינרים, א"כ הבורא ש"לי הכסף ולי הזהב נאום השם" אין לבורא מניעה לפדותם באופן כזה, אבל לשנות את הטבע הקדוש כביכול קשה יותר לבורא מהכל!

ואמר רבי יצחק שעליית ישראל ממצרים שהיה כביכול במחיר גבוה, שעשה הבורא אותות ומופתים המשך בעמוד ב' <<<

היו עובדים אותו, כי במצרים היו הללו והללו עובדי ע"ז ונצטוו לקשרו אל המיטה על מנת לבזותו ולבטלו מתורת ע"ז, והמצרים היו רואים כל זה ושיניהם כהות, והיו ישראל בסכנה גדולה באותה שעה, ועפ"י נס לא יכלו לעשות להם דבר. ואח"כ נצטוו לשחטו לשם ה', ובוה משכו ועקרו את עצמם לגמרי מקליפת ע"ז, וכאשר זבחו את השה זבחו יחד עם זה את הבהמיות הנכונה עם שיבוש הדעת באמונה בהשי"ת. ואחר כל זה לא הספיק זאת עדיין להביא את ההתחדשות הרוחניות, עד שיתנו את הדם לאות על המשקוף ועל המזוזות מבחוץ, כדי להכריז לעין כל שמרדו בעבודה זרה, שזה עתה זבחו אותו קרבן לד'.

וזהו שאה"כ והי' הדם לכם לאות על הבתים וגו' וראיתי את הדם ופסחתי עליכם וגו', וכי הבורא ית"ש לאות הוא צריך. ולהמבואר י"ל הכונה שהדם ה' לאות שיהודי זה מרד בקליפת עבודה זרה זו של מצרים והכריז ע"ז בפרהסיא, ובוה נכנס בתוך כלל ישראל ובקדושתו, ועי"ז ופסחתי עליכם וגו'.

(כ"ק רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

מהנחל

גחלי אש בקצירת האומר

טעם אריכות הגלות

משארותם צרות בשמלתם (שמות יב, לד) "משארותם", זה שעדיין נשארנו בגלותנו, "צרות בשמלתם", צורר בעוון המלבושים והשמלות שאינם בצניעות.

(רביה"ק ר' ארון לייב מפרמישלאן ז"ע)

הכבדת הלב דקדושה

כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה (שמות יב, טז). הנה מתאמרא מספה"ק שבנ"י אילו היו נשארים וגע קט במצרים, אזי היו משתקעים בשער ה' של הטומאה ואזי לא היו יכולים לצאת יותר משם. והק' ע"ז הרה"ק בעל ארץ צבי מקאז'גלאב ז"ע, דאם כן הדבר מדוע באמת גורשו משם הא אחז"ל (שבת ק"ד ע"א) הבא ליטמא פותחין לו. ותיריך שע"י יסורין הבאים על האדם נוצר על האדם אור גדול וקדוש המונעו מעבייה. מעין הכבדת הלב של פרעה מצד הרע, כך ההבדיל בצד הטוב.

ובזיל"פ הפסוק בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליבו (שמות י, א). ומכח הכבדת הלב אצל פרעה שלא נתן לישראל לצאת משם וייסר אותם ביסורים ובעבדות, נוצר כנגד זה הכבדת הלב דקדושה אצל ישראל ובזכות זה יזכו לצאת ממצרים.

(כ"ק מן אדמו"ר ז"ע)

"וידעתם כי אני ה'"

אולם אכתי קשה והרי מותר לבהמה של ישראל לאכול מן המחובר בשבת, כיון שאם ימנע אותה מזה אין זה נייחא לה אלא צער.

ונראה לומר בס"ד, דהנה כבר אמרנו בשם הספה"ק שעשרת המכות היו כנגד העשר ספירות, מתא לעילא. וכ"כ במאור ושמש בפרשתו, וביאר את דברי הכתוב "למען שיתי אותותי אלה בקרבך", דרומו על אותיות שם הוי' הרומזות לעשר ספירות, כי ה"א אחרונה רומזת למלכות, ואות ו' רומזת לששת המדות מחסד עד יסוד, שכנגדם היו השבע מכות הראשונות, ואותיות י-ה מרמזות לשלש ראשונות, שכנגד המוחין כתר חכמה ובינה, שכנגדם היו השלש מכות אחרונות. וזהו למען שיתי "אותותי אלה", אותותי מרמז לשתי "אותותי" ראשונות של שם הוי' דהיינו יו"ד ה"י שהם בגימט', "אלה" עם הכולל. וזהו וידעתם כי אני ד', שיתגלה ע"י המכות הללו כל שם הוי' ב"ה, ע"ש.

נמצא דמכת ארבה היתה המכה הראשונה שפעלה להוציא את הבינה והדעת מגולתם בקליפת מצרים. וידוע דע"ז שהשכל יוצא מן הגלות, זוכים לאמונה טהורה בחי העולמים. והרי עיקר הגלות במצרים, היתה גלות הדעת, וידוע משי"כ בספה"ק (ע"י נחל יצחק לשבת הגדול), דטעם שנקרא השבת שקודם הפסח שבת הגדול, כי שמירת שבת הוא לאות על חידוש הבריאה ע"י הבוב"ה. וכששמרו ישראל על השבת במצרים, כיון שעדיין לא משכו ידיהם מע"ז, לא היתה השמירת שבת כדת. ולכן רק לאחר שקיימו משכו וקחו לכם, שפרשו מעבודה זרה, אז נחשב השמירת שבת, לשמירה כראוי. ולכן נקראת שבת זו שבת הגדול.

ולפי"י י"ל דכיון שמכת ארבה היא המכה הראשונה מהשלש האחרונות, שנועדו לזכר את השכל ולהוציא מגלות מצרים, לכן נאמר בה למען שיתי אותותי אלה בקרבך, דהיינו אות שבת ויו"ט ואת תפלין, כי שתי מצוות אלו מגלות את האמונה בחידוש העולם, וזה שייך רק עתה שיצאה הדעת מגלותה. וכמ"ש ברמב"ן בסוף הפרשה. ולכן רק במכה זו, שהתחיל להתנוצץ בהירות האמונה בישראל, והיתה השמירת שבת של ישראל במעלה ישגבה יותר מקודם, ואז הרגישו בדבר גם הארבה שבאו לסייע לישראל, ולכן שמרו גם הם את השבת.

בפרשתן בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו' למען שיתי אותותי אלה בקרבך. ולמען תספר וגו'. כאן נצטווה משה להודיע לפרעה על מכת ארבה. ואע"פ שלא נכתב במפורש ציווי זה, כבר כתב בספה"ק אוהב ישראל דאותיות ב' ופ' שהם ממוצא השפתיים, מתחלפות זה עם זה. וכן אותיות א' וע' שהם ממוצא הגרון מתחלפות זה עם זה. וזהו שרמזו השי"ת למשה רבינו "בא אל פרעה", שתכניס תיבת "בא" לתוך תיבת "פרעה", דהיינו שאות פ' של פרעה תחליפנו לאות ב', ואת ע' תחליפנו לא', ע"ז תמצא אותיות ארבה, שהיא המכה שעליה עליו להתרות את פרעה.

והנה כתב במאור ושמש עה"פ "למען שיתי אותותי אלה בקרבך" דהוא רמז לאות שבת ויו"ט, שנקראים אות ולכן פטורים בהם מתפלין כמאז"ל (מכילתא בא ג, ט), כי התפלין הם אות, ובשבת כיון שהיא אות שוב אי"צ לאות התפלין. וזהו המשך הכתוב "ולמען תספר באזני בנך" וגו', כי באותות אלו דהיינו בשבת ויו"ט יש את מצות קידוש והבדלה שהם דוקא בפה כדכתי' למען תספר, כדי לשנן לבני ביתו את האמונה הטהורה שהשי"ת חידש את העולם כולו. והוא כעין סיפור יציאת מצרים שעל ידה נתגלה האמונה, שהשי"ת הוא מלך העולם, ולכן אומרים בו זכר ליציאת מצרים, ע"ש בדב"ק.

וצ"ב מדוע דוקא במכת ארבה נרמז הדבר שע"ז יקיים למען שיתי אותותי אלה בקרבך, דהיינו אות שבת ויו"ט, ואת תפלין, ומאי שנא מכה זו יותר משאר מכות. והנה במכת ארבה כתוב "ויחנן בכל גבול מצרים", וכתב בעל הטורים דשני פעמים יש במסורה תיבת ויחנן, ויחנן בכל גבול מצרים, ויחנן ביום השביעי, מלמד שנח הארבה בשבת. והעולם אומרים בדרך צחות, שלכן אמר פרעה על מכת ארבה רק הסר מעלי את המות הזה. דכיון שנח הארבה בשבת, א"כ ה" המכה הזו "פרומ"ע מכה", וזה הי' קשה לפרעה יותר מכל.

וצ"ב מדוע דוקא במכת ארבה מצינו ששמרו את השבת, התייחן מה שהי' עליהם מצות שמירת שבת, יש ליישב שאע"פ שלא הי' רכושם של ישראל, מ"מ כיון שבאו עבור תועלת ישראל, הוי כאלו היו שייכים להם, וממילא הי' בהם מצוות למען ינוח שורך וכו',

אמרים ערבים ממאורי החסידות

ערבי נחל

עבודת ה' בכל מצב ובכל העניינים

בנערינו ובזקנינו נלך, רצה לומר שנתנהג ונלך בקדושה הן בנעורינו והן בזקנינו, בבנינו ובבנותינו נלך, היינו שנדריך אותם בקדושה, בצאנינו ובבקרנו נלך, רמז ג"כ בעובדות הגשמיות כמו משא ומתן ואכילה ושתייה וכדומה נלך בכל זה לא להשם יתברך, כי חג ד' לנו, רצה לומר כי התלהבות אש בויער בנו לעבודתו יתברך שמו ויתעלה זכרו וקל להבין.

(נועם אלימלך)

זכות תשב"ר לא יהיה לפרעה שליטה

הנה על צאן ובקר אין צריך לבאר הטעם, כי כבר אמר (שמות ה ח) נלכה נזבחה וגו', רק על הטהף אמר זה הטעם, והענין הוא דמבואר בפרשת דרכים (ברש"י כ"ז) על אמרם (שבת ק"ט ע"ב) לא חרבה ירושלים אלא בשביל שבטלו בה תינוקות של בית רבך, דכל זמן שהשכינה בישראל אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם (מגילה י"א ע"א), וזה תולה בתינוקות של בית רבך, עינין שם. לכן פרעה חשש אולי יברחו, ולא יוכל לרדוף אחריהם ולהרע להם דהרי השכינה עמם, ולכן רצה שילכו לבד בלא הטהף, וממילא לא יהיה השכינה עמם. והנה משה אמר בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו נלך כי חג ה' לנו, ר"ל דעיקר החג הוא מה שה' לנו, וזה לא יתכן בלי הקטנים, (שמות ט ז) ויאמר יהי כן כאשר אמרתם שה' עמכם, כאשר

באדמת בני חם בריבוי עצום, א"כ שילם עבור בני" את המחיר הכי גבוה שרק קיים בעולם - מחיר שינוי טבע הבריאה. וזהו "הבן יקיר לי אפרים", אמר הקב"ה, ביוקר עמדו לי" ששילם עליהם ביוקר רב - בריבוי כזה עצום של שינוי הטבע ועשיית ניסים מעל הטבע.

וכן יצא מזה טובה נפלאה לבני" שאחרי ששילם עליהם הבורא מחיר זה מובטחים אנו שלעולם לא יעזוב "ולא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב". ומוסיף הגה"ק ר' לייבל"ה איגר ז"ע שזה ענין שכל כך הרבה מצוות הם "זכר ליציאת מצרים" (יצירת-תפלין - מוזהר-פסח-קידוש שבת ויו"ט וכו') ומזכר בתורה חמשים פעמים יציאת מצרים, וכן אנו מצווים לזכור כל יום יציאת מצרים, שכל זה לזכרון לנצח נצחים גודל המחיר העצום שעלה לבורא בשינוי הטבע אין ספור פעמים עבור בני", כך שהם יקרים מדאי להפסידים ח"ו, ומעורר בזה חסד ורחמים על בני".

להחזיר בישראל מחדש את האמונה

והחת"ס מבאר ענין המכות (הדושים ואגרות - לונדון דף נ"ב פ' וארא) ומקשה קושיא נפלאה, כיון שהקב"ה בעצמו שומר ומקיים את התורה, ובפ' כי תצא (נ-נ) אומרת התורה "לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" ופרש"י "וראו לכם לא לתעבו שהיו לכם אכסנאים בשעת הדחק", וא"כ איך מחזק הקב"ה לב פרעה כדי שילקה היה לו להקב"ה להכניס בלב פרעה שיסכים מיד ברגע הראשון להוציא את בני" בשמחה ובכבוד, בלי לסבול אחר"כ מכות.

ומתרג' החת"ס שנבואת "ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה" בבבית בין הבתרים, היתה לברר ולעזור לבני" ולהכינם לקבלת התורה וכמובא בעקידה שהיו צריכים לעבור כור הברזל ללמוד להיות עבדי ה', וזאת מפאת טבעם שהם עזים שבאומות ואינם נכנעים. אבל המצרים הכשילו את בני" וכפו אותם לעבוד בעבודה זרה! עד שהגיעו למ"ט שערי טומאה (שהיו על קדושתם שמה, עד שרק אחת היתה ופירסמה הנבוא, והיו בחינת "גן נעול וכו' וה' העיד ע"י שמו עליהם שהיו שמורים ונזורים). וכמובא ברמב"ם בה' ע"ז פ"א שבני" הגיעו במצרים ר"ל למצב שכמעט נשתכח העיקר הגדול ששתל אברהם אבינו! ולולא זה לא היה הקב"ה גואל אותם! אזי דוקא כדי לא לתעב מצרי נתן להם הקב"ה למצרים שעת הכושר לתקן את זה, על ידי זה שעל בשרם וגופם וארצם יעשה הבורא אותות ומופתים וניסים ושידוד הטבע, ועי"ז יהיה לבני" עשר שיעורי אמונה, ועל ידי המצרים עצמם יתגלה שאין כמוני בכל הארץ ושה' השולט בכל יסודות הבריאה ואין עוד מלבדו.

ולכן התיקון זה שייסבב הקב"ה שיגיעו בני" למצרים מקום ממלכת הס"א, וכמובא באריז"ל שמצרים היא בחינה של "בתרא דמסאבותא" הנקודה האמיתית ביותר של הרע בעולם!!! ומעולם לא היה שלטון של הס"א בבריאה, ע"י כוחות טומאות ע"ז וכשפים שמכחישים פמליא של מעלה כמו מצרים. ודוקא ע"י שבני" נחלשו באמונתם ר"ל, וכמובא בכת"ס שהיה ע"י שראו שהמצרים הרשעים עובדי הע"ז מגיעים לפיסגת ההצלחה בעולם, וארצם בחינת גן עדן ממש - כגן ה' כארץ מצרים, וכמובא במדרש - אותיות דרבי עקיבא שהפירות שגדלו מהגניולס היה כל פרי משא 2 אתונות והיו בו 300 סוגי טעמים!!!

ובנ"י יודעים שמצב זה לא הולך להשתנות בקרב, שעפ"י החשבון נשאר להם עוד 190 שנה עד מלאת 400 שנות עבדות. וכן מעולם לא הצליח עבד לצאת ולברוח ממצרים, וממילא במצב כזה נתיאשו מתקומם לשחרור והצלה, ונעשו מובלעים בתוך מצרים, בבחינה של עובר במעי אמו, כמובא במדרש עה"פ "לקחת לו גוי מקרב גוי", והללו והללו עובדי ע"ז ר"ל. עד שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה וגאלם.

אבל אומר הבית הלוי שאין סדר הדברים שהיו ובנ"י הגיעו למצבם השפל, והוצרך הבורא להצילם נעשה מזה סיפור יצ"מ לדורות, אלא להיפך שהיות והקב"ה רצה להביאם לשלימות האמונה וזה נעשה באופן של אור אחרי חושך (ליכא נהרא אלא מגי תשואא), לכן יצר הבורא את מציאות אותו חושך והסתרה, ואח"כ ברא את מציאות מצרים ופרעה באופן שעליהם יתלבש סיפור יצ"מ באופן הנפלא ביותר!! וממש כך מפורש בשמו"ר ו' (ע"פ פירוש של המתנות מהנה בשם העירוק) שכל מציאות פרעה שנברא בעולם הוא שיקבל את מכות מצרים!! פלאי פלאים!

(ישמח משה)

הארה של היו"ט אף לקטנים

יש להבין מה זה נתינת טעם כי חג ה' לנו. הלא אין דרך הטהף לזבוח כטענת פרעה. ונראה דלשון חג הוא סיבוב, מלשון ובמחוגה יתארהו. והיינו שבחג ממשכיין הארה אלקית מעומק רום ונקרא בפי המקיבלים סובב כל עלמין, שהוא מאיר בהשוואה אחת מעלה ומטה, כידוע ענין זה בדברי הרב ז"ל בתניא. וע"כ מגיעה הארה האלקית אפ"י לטהף ולקטנים וכולם מקבלים תועלת, הזובח ואשר איננו זובח. ואף דבזמן המקדש לא היתה המצוה להביא עמם את הטהף רק בהקהל, יש לומר דכל ישראל הם כאיש אחד אשר ישנו שם בביהמ"ק ואשר איננו שם. וע"כ אפי' כשהטהף בביתם חשוב כאלו היו שם.

(שם משמואל)

עורך ע"י הרה"ג ר' חיים גרינפלד שליט"א

קידוש לבנה (א)

זמנה: מאימתי מברך: בגמ' דידן למעשה לא מוזכר גבי תחילת הזמן של קידוש לבנה ומצינו בזה כמה שיטות.

י"א שמצווה מן המובחר לקדש הלבנה בלילה הראשון (מ"א בשם ספר הקנה וכן במבואר ברמב"ם ומאידך). י"א אחר ג' ימים (כן נקטו הפוסקים בדעת רבינו יונה, וכתב דמברך משעה שיהיה האור של הלבנה מתקן ואדם נהנה ממנו והכוונה אחר ג' ימים פר"ח, ויעו"ע בב"ח שהסביר בטו"ט שיטה זו. ויש חידוש המובא במ"ב בשם הפמ"ג בלי מקור דג' ימים אלו צריך מעילע"ע). וי"א אחר ז' ימים (כן הביא הב"י בשם המקובל רבי יצחק גיקטלייא בעל שו"ת שערי אורה. וכן מצינו שאמר המגיד להב"י). ונחלקו הפוסקים לדיעה זו האם צריך ז' ימים שלמים או לא. י"א אף שא"צ שלמים (הרימ"ע מפאנו, א"ר פמ"ג ובפרט בימי חורף), וי"א דווקא שלמים (ברכ"י ובחזון עובדיה חנוכה מובא דאם חסרים כמה שעות אין להקפיד). ולהלכה: דעת השו"ע דאין מברכין עליה עד שיעברו ז' ימים (וכן פסקו בשו"ע ר' בסידור וכן הבה"ח והוסף דאם חל ליל ז' במוצ"ש יש להקל ולקדש או וא"צ המתין ז' ימים שלמים). וכן נהגו החסידים בכל מקום שהם.

דעת המ"ב לברך לאחר ג' ימים שלמים מעל"ע מעת המולד ואין להחמיץ המצוה. אך אם הג' לחודש הוא באחד מימי השבוע, נכון להמתין עד מוצ"ש הבאה (כן הביא המ"ב מהרבה אחרונים שתמיהם על פסק השו"ע שזה נגד הש"ס ופוסקים שמבואר דע"ד ז' מברך היינו שיהי סוף זמנה ויעוין ברמ"ע מפאנו סימן פ' שמישיב שיטת השו"ע). דעת הגרי"א וסיעתו דמקילין לברך אחר ג' ימים אף כשחל בימי השבוע שלא להחמיץ המצוה ובפרט בימות החורף והזרזו לקדש הרי זה משובח.

מוצ"ש: אמרו במסכת סופרים אין מברכין עליה אלא במוצ"ש כשהוא מבושם ובכלים נאים (רמ"א תניח). ומצינו בהרבה בהחמירו בזה מאוד וטעמם על פי מה שינוהנו אנו במגיד מישירים להב"י וז"ל: "ע"י ברכת הלבנה שב מייחדים כ"י תתאה בספירות עליונות ועיקר ייחוד זה הוא במוצ"ש. כי בשבת אין צורך לייחוד זה כי כבר היא מיוחדת בשלימות ובמוצ"ש שכחות חיזוניות מתעוררים אז אנו מסיירים אתה ממנה ומייחדים אותה בספירות עליונות וסימן זה יהיה בידך בחודש שתברכו ברכת הלבנה במוצ"ש תמצאו הצלחה וכשתתכסה ותתעלם ולא יוכלו לברך אותו החודש לא יהא מוצלח ודוק ותשכח". עכ"ה אך אפ"ה כתבו הפוסקים (תחזה רמ"א ס"ט) שאין להמתין למוצ"ש אם יש חשש יפסיד המצווה, ולכן אם יחול מוצ"ש מאחר י"א בחודש אין ממתנין בימות החורף שיש חשש שתתכסה בעננים ויחמיץ המצוה, עכ"ד. והכוונה שיהיה עדיין שהות לקדש במשך ה' לילות עד חצי של כ"ט יום י"ב שעות ותשצ"ג חלקים (מ"א), ויש שהקילו ביותר שרק באופן שאם ימתין יעבור הזמן במוצ"ש ויהיה יותר מט"ו ימים מן המולד רק אז אין ממתנינים אבל פחות מכן ממתנינים (מהר"ם תשב"ץ קטן סימן פ"ח), וכן נהגו הרבה חסידים.

מוצאי יו"ט: כגון מוצאי שבועות דינו כמוצ"ש. קודם יו"כ: י"א שאין מקדשין הלבנה קודם יו"כ לפי ששרויים באימת הדין, אלא מקדשין במוצאי יו"כ אע"פ שלא טעמו, וכן נוהגים רבים (ירמ"ב רמ"א ס"ט), והטעם הואיל ושרויין בשמחה ממחילת עוונות (ה"א). ומטעם זה אף מקדשין בלי מנעלים, וי"א דאף ביו"כ יש להקדים קידוש לבנה לפני שזכותה תכריע הדין (בבש"מ פ"א).

קודם ת"ב: אין מקדשין הלבנה קודם ת"ב דשרויים באבילות וצריך לקדש בשמחה, והמהנה לקדש במוצאי ת"ב אחרי התענית לאחר שטעמו. ואם לא יהיה לו מנין יקדש אף שלא טעם, (כן נהג האריז"ל ולא המתין עד מוצ"ש הסביר למהר"ח כדי לבשר ללבנה ולשראה כי אע"פ שנתברר הבית הרי הם עתידין להתחדש וגם ישראל והשכינה).

בפרשתינו מצינו שאמר הקב"ה למשורע"ה החודש הזה לכם ראש חדשים ומצינו במדרש (שמות רבה) החודש הזה לכם הוואה את הלבנה היאך צריך לברך בזמן שהיו ישראל מקדשין את החודש י"א ברוך מחדש חדשים וי"א ברוך מקדש חדשים וי"א אותו אינו קדוש כלום ע"כ, ע"כ נעסוק השבוע בברכה זו, מקורו, מעלתו, גדרו, ודינים המסתעפים מזה לפרטיו.

מקורו: הוואה לבנה בחידושה אומר ברוך וכו' אשר במאמרו ברא שחקים (ירושלמי וכן גרסו הרבה ראשונים בבב"ב דל"ה).

מעלתה: מצינו בגמ' (סנהדרין מ"ג) כל המברך על החודש שזמנו כאילו מקבל פני השכינה כתיב הכא החודש ה"זה" וכתוב התם "זה" קלי ואנוהו (פירוש"י כמו שבשית הים כולם ראו השכינה והצביעו עליה כן בברכת החודש מקבלים פני השכינה). והטעם שדומה ברכת הלבנה להקבלת פני השכינה לפי שהלבנה בהתחדשותה מעידה על חידוש העולם ע"י הקב"ה והיא אות לחידוש הבריאה ולתחיית המתים בהוצרה מחדש, ועל גילוי שינה זו אנו מברכים ולבנה אמר שתתחדש לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה, והמברך עליה הרי הוא כמעיד על חידוש הבריאה שהוא יסוד האמונה, לכן ה"ז כמקבל פני השכינה (רבינו יונה סנהדרין מ"ב יעו"ש דבריו המתוקים ויעו"ע ברש"י (ברכות ל' ד"ה אילן). וגם ע"פ סוד מעלתה גדולה כי יש כאן תיקון להחזירה לשלימותה למצב של קודם החטא, וזהו פיוס ללבנה, ולכן נחשב בזה לזוון להקב"ה בברכה זו (מ"א בשם המגיד מישירים).

גדרו: נחלקו הפוסקים בגדר ברכה זו על מה מברכין י"א על בריאת הלבנה (ברכ"י וחכמת שלמה וכן יוצא מהרמב"ם כדלקמן), וי"א דעל הנאת האור. ולכן צריך שינה ממנו ויאווה לאורה (מהרש"א סנהדרין שם וכן יוצא מרבינו יונה כדלקמן).

נפק"מ: ויש כמה נפק"מ להלכה (א) סומא: י"א שרשאי לברך ברכת הלבנה אף שצריך שיאווה לאורו כמו בברכת מאורי האש, מ"מ לא אמרו שצריך שהוא יראה ויהנה מאורה אלא ש"העולם" יאווה לאורו, כי ברכה זו על בריאת העולם וחיודשו נתקנה (שו"ת מהרש"ל ע"ז). וי"א דסומא אינו מברך דכן מדוקדק לשון חז"ל הוואה לבנה בחידושה (מהר"ק ש"ס). להלכה יכול לברך (כן העניינו הלהלכה מ"א א"ר פר"ח ונבב"ל מסיק דיותר טוב שהסומא יבקש מאור שיזויצאו בברכה ושאריו המותרות יוכל לומר בעצמו).

ב) נתכסה הלבנה: אם נתכסה בענן דק וקלוש מעיקר הדין אפשר לברך (הרב"ז בה"ל). מ"מ נכון ומותר להמתין מלברך עד שתהיה יותר צלולה (יע"ג למהרש"ס). ויש שהידרו בזה (ארוחת רבינו). אך אין להפסיד מנין בשביל זה. (ויש שהקילו אף בענן ע"פ כפי נהגה מזריחתה אף שלא ראה הלבנה ממש (מקור חיים). ולכן בדיעבד לא יחזור לברך מ"מ אינו למעשה בזמננו שיש אור חשמל וא"כ לא נהנה מזריחתה).

ביו"כ ונתכסית: התחיל לברך ואח"כ נתכסית בעבים, גומר הברכה (מ"א מ"א) אם משער שתתכסה הלבנה באמצע הברכה לא יתחיל לברך, אך בדיעבד שהתחיל ג"כ גומר הברכה (מ"א). ואם הוא מסופק אם נתכסה רשאי לברך לכתחילה, ואם נתכסית יכול לגמור הברכה (כן יש לדייק משלשן המ"א). ויש מקילין אפי' אם נתכסית אם מברך תוכ"ד לכיסוי (כן הובא בבב"ל בשם הגר"ח צאנז). אך לא קי"ל כן. אך בדיעבד אינו חוזר ומברך.

ביו"כ ולא הסתכל בה: לכתחילה צריך להסתכל בה קודם שיברך, ומי שברך על לבנה ולא הסתכל, נחלקו הפוסקים האם יצא (נתבאר לעיל לגבי סומא), ובדיעבד אינו חוזר ומברך.

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א

שניצל בשר שהתברר כדג

התיישב לאכול ארוחת צהרים, וכשבירך שהכל על השניצל, היה בדעתו לפטור את כל מה שיאכל במשך הסעודה שברכתו שהכל. כמו שכתב הרמ"א (סימן ר"ח) כשמברך יהיה דעתו לפטור כל מה שיביאו לפניו.

לאחר שטעם מהשניצל, הרגיש טעם שונה, ולאחר בירור נודע לו שזה לא שניצל בשרי, אלא שניצל העשוי מדג.

וכיון שכן, רוצה לאכול גם גבניה ולשתות חלב, והסתפק אם צריך לברך שוב שהכל על מוצרי חלב. מצד אחד הרי התכוון לפטור את כל מה שברכתו שהכל, אבל מצד שני, כיון שבשבעת הברכה חשב שזה שניצל בשרי, ומסתבר שלא התכוון על גבניה כיון שחשב שאסור לו לאכול [אף שלא חשב במפורש שלא לאכול מוצרי חלב], ואם כן אולי צריך לברך שנית שהכל?

תשובה לשאלה משבוע שעבר

השאלה בקצרה: באמצע הסעודה בירך על תפוח, ולאחר מכן שינה מקומו, האם צריך לחזור ולברך על התפוח, ומה הדין אם אכל מזונות, וגם תפוח, ושינה מקומו, האם יחזור ויברך על התפוח?

תשובה: כללי שינוי מקום בקצרה על פי דעת הרמ"א (סימן קע"ח ס"ב ובמשנ"ב בהקדמה לסימן): המשנה את מקומו באמצע אכילתו, נחשב להיסח הדעת, ולכן בין אם חוזר למקומו, בין אם רוצה להמשיך לאכול במקום אחר, צריך לחזור ולברך, ומקומו נקרא כל מה שתחת הגג, ואם יצא ועבר למקום אחר, גם אם חזר למקומו, נחשב כהיסח הדעת, וצריך לחזור ולברך ברכה ראשונה.

וכל זה בדברים שברכה האחרונה שלהם היא בורא נפשות, שכיון שברכת בורא נפשות, אין צריך לברך דווקא במקום שאכל, שינוי המקום נחשב להיסח הדעת, אבל אם אכל פת, שצריך לברך ברכת המזון במקום שאכל, אם כן עזיבת המקום אינו נחשב להיסח הדעת, כיון שצריך לחזור למקומו, ולכן גם אם לא חזר למקומו, והמשיך לאכול במקום אחר, אין זה היסח הדעת, ואין צריך לברך ברכה ראשונה. [וכתב המשנ"ב (ס"ק כח) שאם שינה מקומו קודם שאכל כזית, צריך לחזור ולברך המוציא].

לגבי ברכת מעין שלש, כתב השו"ע (שם ס"ה) י"א ששבעת המינים טעונים ברכה לאחרים במקומם, וי"א דווקא מיני דגן. וכתב הרמ"א וי"א דווקא פת לבד. וכתב במשנ"ב (ס"ק מז) בשם הגרי"א שהעיקר כהודעה האמצעית, שרק ברכת מזונות טעונה ברכה במקומו, אבל למעשה יחמיר שגם על ז' המינים יחזור לברך במקומו, ולענין שינוי מקום אין צריך לברך, כיון שספק ברכות להקל.

ומעתה כאשר אכל תפוח באמצע הסעודה ושינה מקומו, וחזר למקומו, או שהמשיך באכילת הסעודה במקום השני שהלך אליו, כתב בשו"ע הרב (סימן קע"ח ס"ה) וכן הוא בבבאור הלכה ד"ה ואכל שאין צריך לחזור ולברך, כיון שהם טפלים לענין ברכה אחרונה ונפטרים בברכת המזון, על דעת סעודתו הראשונה הוא אוכל ושותה, ואין צריך לברך עליהם שם אפילו לא אכל שם פת, ואפילו לא היה בדעתו כשבירך המוציא לשנות מקומו באמצע סעודתו.

ולגבי אם אכל מזונות יחד עם תפוח עדיין יש להסתפק, שיתכן שדין זה נאמר רק בסעודה, כיון שהתפוח נפטר בברכת המזון, ולכן שינוי המקום אינו חשוב היסח הדעת, אבל כאשר אכל מזונות, שהברכה אחרונה אינה פוטרת את ברכת בורא נפשות, נחשב לשינוי מקום, אם שם אכל כיון שצריך לחזור למקומו משום ברכת המזונות, אם כן גם על התפוח אין היסח הדעת, ולא יצטרך לחזור ולברך על התפוח.

וכתב בקצות השלחן (סימן טו סק"ה), כיון שכתב בשו"ע הרב בטעמו שהם נפטרים בברכת המזון, משמע שדווקא באמצע הסעודה אין צריך לחזור ולברך, אבל אם אכל מזונות צריך לחזור ולברך, וכן כתב בזאת הברכה (פ"ב) בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

לישרי לב שמחה (ג)

בהמשך לנכתב בגליון הקודם על שמחת חו"כ שמייעד בעיקר לצדיקים וקדושים ולא כל הרוצה ליטול יבא ויטול, אמנם מאידך גיסא יש לכל אדם לקחת חלק בשמחה זו ולהכליל עצמו בשמחת הצדיקים. מקור לזה מצאנו כבר בדברי הגמ' בתענית (טו א) **לא הכל לאורה ולא הכל לשמחה, אלא צדיקים לאורה וישרים לשמחה, שנאמר (תהלים צו, יא) אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה.**

והחלק שיש למסתופפים בצילם משמחה זו ביאר בתפארת שלמה פרשת כי תשא וז"ל "אך הצדיק האמיתי הוא הדורש טוב תמיד לכלל ישראל כמ"ש טוב אתה ומטיב למדני חוקיך, ר"ל כמו שהקב"ה הוא טוב ומטיב כאשר כל בריאת העולם היה רק להטיב כמו כן התפלל דוד המלך שיהיה לימודו בבחי' זו להיות טוב ומטיב לאחרים בזה הכוונה למדני חוקיך. וז"ש ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברנה יגילו. פי' שמחת הצדיקים הוא מה שישירים יעלוזו וכו'. וזה הפי' בתפלת מוסף דר"ה כי דורשיך לעולם לא יכשלו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך. פי' הדורשים ומתפללים לטובת העולם בכלל להשפיע להם טובות בזה לא יכשלו וזכותם עומדת לעד."

הרי לנו מדבריו הק' שהצדיקים היודעים לכוין שמחה של מצוה מה היא והיודעים היטב את העבודה של ריקוד לפני הכלה. וכעובדא שסיפר הר"מ קאברניער ששמע מזקן אחד שסיפר מהרבי ר' זושא ז"ע שפעם אחת רקד מצוה טאנץ, והחל מתלהב וצועק "כלה דא שכונתא, כלה דא שכונתא, ומרוב התלהבות לא ידע את נפשו ורקד החוצה מהעיר עד היעה וכה רקד ברציפות ג' ימים וג' לילות. לאחר ג' ימים חזר לעצמו, וכמוכן היה חלוש מרעב וצמא ומהיכן יהיה לו ביער להשיב את נפשו, אך רבי' ר' זושא לא הוא שיצטער על רעבונו, אלא אמר "רביש'ע זושא דיין קנעכט דאנקט דיר אופען אפטיט", ועשה הקב"ה נס ונהיו שתי חורים בשינוי שזב מהם חלב ודבש עד בואו אל עיר נושבת. והיה הקאברניער מראה על איזה שן שהראה לו אותו זקן את החור שהיה לו זושא,

הרי לנו דוגמא אחת מני הרבה על כונתם של הצדיקים היודעים לכוין, ואולם את כל התוצאות של הדרגות הבהות האלו הם מכוונים להשפיע לכלל ישראל ובפרט לחוסים בצילם ולשמחים בשמחתם מתוך התבטלות לדעתם וכונתם.

וכן כתב עוד בתפארת שלמה בפרשת השבוע וז"ל: "והנה כן משרע"ה אתפשוטא בכל דרא, וכל צדיק הוא צנוור השפע האור העליון כנ"ל כמ"ש אור זרוע לצדיק, והוא הממשיכם לישראל, ולכן סמוך ליה ולישרי לב שמחה כי הוא הממשיך לישרי לב הם כלל ישראל הישרים שמחה ונהנים מאורו, כמ"ש מנוחה ושמחה אור ליהודים. ולכן כל הצדיקים נקראים מאורות שמשפיעים מאור חסידים לישראל"

הרי שכל הדרגות גדולות שהצדיקים זוכים להם ובפרט בעת שמחתם הם ממשיכים אותם על הכלל ישראל, ומשמחתם וגודל דרגתם נוכל כולנו להישפע בשפע של אורות עליונים והתרוממות הנפש.

מזל"א טבא וגדיא יאה

טנא ברכות מאליפות קדם האבדך כמדורשו
חור"ב צנא מלא ספרא, ברוך הכשרון וך הרעיון,
מלא דעת וחכמה עצה ותבונה ה"ה

הרב אליעזר נתן שניאורסון שליט"א

מחשובי כותבי המאמרים בגליונו
להשקות את ישראל ממעינות החסידות
כיד ה' הטובה אליו

לרגל השמחה השרויה באהלו
בהולדת והיפרות בנו בכורו למז"ט בשעט"מ
ויערב עתרתו והפילתו וכוס מלא ברכותיו,
שירוה מאתו רב נחת דקדושה,
וזכות התורה דרכים תעמוד לימינו כמירה נדושה,
רוב שובע שמחות וכל טוב סלה

בעתירת המערכת
והקוראים הנאמנים

האמנם בהמה?

'נפש יהודית יקרה', ושאר דברים שאמרת. מה נראה לך? מותיר פנחס'ל את השאלה תלויה בחלל ואת זאנויל בפה פתוח ומנסה לגרד ממוחו תשובה ניצחת. כן נכנס ר' לייב המחויך קמעה בין שני הנצים, וכאשר מניח את ידיו על כתפו של זאנויל אומר, "הבה נא אחים ורעים, נכנס להתחמם מעט בבית המדרש ע"י דבוק חברים המקבלים דין מן דין ואומרים בריך יקרא דהשם". בני החבורה מפנים מקום למצטרף החדש ומקבלים בחמימות את פני זאנויל הנוכר ומושיטים לעברו כוס י"ש וחתיתת לעקא"ך.

"ובכן", ניגש ר' לייב היישר לענין, "גור האר"י ההיליגער רבי חיים וויטאל גילה לנו, שלכל איש ישראל בין צדיק ובין רשע, יש לו שתי נפשות, כמו שכתוב 'נשמות אני עשיתי', נפש אחת היא מצד הקליפה וסטרטא אחרא ונפש השנית היא מצד הקדושה. כעת, זה ברור שכל יהודי חייב את שתי הנפשות, כי חיותו מגיעה מהנפש הבהמית, אשר לכן קראהו הקדמונים נפש החיונית, כי היא מתלבשת בדם האדם, אשר הוא מסובב את כל גוף האדם, והוא קצת ממוצע בין גשמי לרוחני ונקרא רוחני שבגשמי, ולכן יכולה הנפש - אף שהיא בהמית אבל עדיין היא רוחנית - להתלבש בגוף הגשמי ולהחיותה."

"והחיים של נפש זו כשלעצמה", ממשיך ר' לייב לשפוך אלומת אור, "היא חיים גשמיים אשר די דומים לבהמה, כמוכן להבדיל, כי עדיין 'נפש האדם' היא נפש משכלת ומדברת שגבוהה אין קץ מנפש בהמה, אבל עדיין יש לה תכונות גשמיות אשר לכך 'זכתה' לכינוי 'נפש הבהמית'. נמצא איפוא, מציץ ר' לייב על זאנויל שענינו עצמות ומקשיב לכל הגה, "שמלחמת היצר באדם זה לא רק למשוך אותו לרע, אלא לנווט את כל חייו אחר הנפש הבהמית, אשר היא תמשול בו, ואכילתו וכל פעולותיו יהיו כמו מהנפש הבהמית, שאף ללא מחשבה רעה כלל, מכל מקום הוא גופא, האכילה כמנו נפש שונפא הבהמית רגילה, שייכים לצד הקליפה וסטרטא אחרא!" וזכר ר' לייב על השולחן. "יכול אדם לנהל כל ימיו בנחת, וחושב שהוא מקיים את רצון השם ואת כל חוקיו ומשפטיו, אך אינו משים אל לבו שאת הנקודה העיקרית אינו יודע! ואינו מעלה על ליבו כי הוא מנוהל ע"י נפש בהמית אשר היא מצד הקליפה וסטרטא אחרא."

"אוי ווי", מזדעק אריה לייב, "קליפה וסטרטא אחרא? ממש מבהיל, הלא כן"? "תראה", עונה לו ר' לייב, כל דבר שנוגד את האלוקות הוא קליפה, כמו קליפה שמכסה על פרי כן היא מעלימה ומכסה את האור האלוקי. והנטייות הגשמיות סותרות את הרוחניות. אמנם יש לנו עוד לדבר מזה רבות, כי לא הרי נפש של יהודי כמו נפש של גוי, אפילו הנפש דקליפה, וכן יש לנו לירד לעומק נפש זו הבהמית להבין את חולשותיה כדי שנדע איך ל'טפל' בה, הלא כן"? מחייך ר' לייב ופניו המאירים מפקים נוגע וזיו על פני כל היושבים סביב השולחן הפוצחים בניגון המעורר את הנקודה הפנימית ביותר של הנפש האלוקית אשר תאיר ותזריח באור חדש.

"איך אתה מדבר?!... מאיפה כל הרעיונות האלו?!...! - קולות רמים נשמעו מעבר הסמטה הצרה המקבילה לרחוב בית המדרש, כמה בעלי כנף עצרו ומתוכחים בלחץ. ר' לייב עשה אז את דרכו לבית המדרש, כאשר עיניו למטה וליבו למעלה, הוא החש את צעדיו לעבר הדלת בידועו כי ממתניין לו כבר אחדים מבני החבורה. ברם, הקולות שנשמעו היטב מהעבר השני משכו את צעדיו לנסות להבין במה מדובר. "פנחס'ל! אתה רוצה להגיד שכל אחד הוא בהמה קטנה, עם כל הרצונות והתכונות שלה? אני יודע שמאז שהתקרבת אל החסידות השתנית מן הקצה אל הקצה, אבל כעת נסחפת לגמרי!" שומע ר' לייב את קולו החותך ופוסק של זאנויל. "אין מינוט", נשמע קולו העדין אך נחרץ של פנחס'ל מצטדק לעומתו, "לא אמרתי שכל אחד הוא בהמה, חס ושלום, אדרבה, מותר האדם מן הבהמה שיש לו כח השכל אשר מסייע בעדו להתגבר על ה'בהמיות' שבו. בסך הכל הערתי לך כאשר סיפרת לי עם עיניים בורקות על סעודת החתונה המפוארת שערך שמער'ל הגביר, שלא צריך להגרר אחר כל מיני התאוות אשר מקורם מהנפש הבהמית."

ר' לייב נאנח בסיפוק תוך כדי שהוא מפטיר לעצמו, "אה, פנחס'ל הזה, נפש יקרה לו, מיד כאשר שומע רעיון ונקודה חדשה, לוקח אותה לעבודת השם עד הסוף ומעבד אתה את נשמתו כהוגן." "מה פתאום?! נזקפים שוב אזניו של ר' לייב לשמע הטון הכעוס של זאנויל, אשר סיבת הגעתו לכדי רתיחה לא הוברר לגמרי, אם מחמת קנאה גירודא היא - על מעמדו שהתקטן שותמיד היה הוא היודע ספר, דרחה מעל פנחס'ל אשר פתאום גבהו קומתו הרוחנית והאפילה עליו - או שמא קנאות של אמת בפיו ורוצה לברר את הדברים לאשורם.

"פּוּסְטֵעַ מעייססעס!" חורץ זאנויל את פסוקו וטוען נחרצות, "אתם הולכים רחוק מדי. הדבר הוא הרבה יותר פשוט ממה שאתה אומר. אדם נולד עם טבעים ורצונות כמו כל דבר גשמי, ואין זה שום רע. רק שיש לו יצר הרע שמסית אותו לדברים רעים, וממילא רוצה להמשיך אחריו את טבעיו של האדם לדברים רעים אשר הם נגד רצון השם. וכנגד זה, יש לאדם יצר טוב, אשר הוא מושכו לעשות את רצון השם" ללימוד תורה ולעשות מצוות, וממילא ימשכו גם טבעיו ורצונותיו לעשות הטוב בעיני השם. אך האדם מצד עצמו, נפש האדם, הוא ישות נפרדת משני הצדדים. רצונה לאכול? שתאכל. מנין לך שזה דבר רע? היודע אתה ערכה של נשמה יהודית? הרי אתם אומרים שאתם מחשיבים ערכה של נשמה יהודית באשר היא, וכאן אתה אומר להיפך, אתה משפילה עד לעפר, מסיים זאנויל כבעס ושפתיו מעלות קצף.

"זאנויל, די ביסט ברוגז?" מתחיל פנחס'ל מכיוון אחר. "בטח שאני כועס אחר דברי ההבל שאתה אומר." משיבו זאנויל חדות. "נו, מהיכן מגיע 'כעס' זה? האם זהו ג"כ בסיידעך, זהו טבעו של האדם!... הא,

יעמוד על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגליון

ידידנו הנכבד
הרה"צ ר' זרח רוזנטל שליט"א
לרגל הולדת הנכדה
למזל טוב ובשעט"מ
ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח
ורוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' ירחמיאל גורפיין שליט"א
לרגל ארוסי בנו
הבה"ח כמר שלמה זלמן נ"י
למזל טוב ובשעט"מ
ויה"ר שיהא הבניין עדי עד
ויראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יצחק יהושע
גבריאלוב שליט"א
לרגל נישואי בנו הבה"ח
כמר שמחה בונים נ"י
למזל טוב ובשעט"מ
ויה"ר שיהא הבניין עדי עד
ויראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר